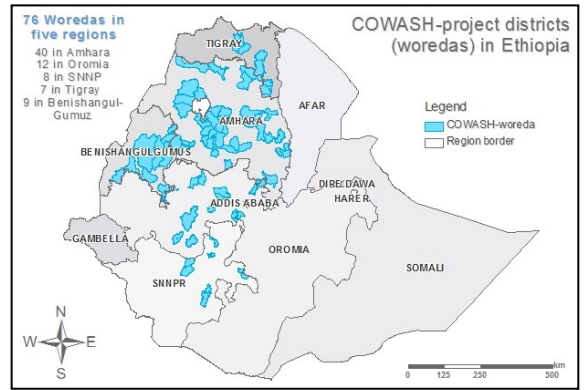

Community-Led Accelerated WASH (COWASH)

-hankkeen tulokset

Lokakuu 2019

Community-Led Accelerated Water, Hygiene and Sanitation Project, eli **COWASH** on Suomen ja Etiopian valtioiden välinen kehitysyhteistyöhanke, jonka tavoitteena on tukea Etiopian hallitusta kansallisen kasvu- ja muutossuunnitelman (Growth and Transformation Plan II) vesi- ja sanitaatiotavoitteiden saavuttamisessa yhteisövetoisen toimintamallin (Community Managed Project Approach eli CMP) avulla. COWASHin vetovastuu on Etiopian vesiministeriöllä. Hanke alkoi heinäkuussa 2011 ja sen kolmas vaihe on päättymässä kesäkuussa 2020. Teknisen avun hankkeelle tarjoaa Ramboll Finland yhteistyössä Niras Finlandin ja IRC WASHin kanssa. COWASH on ensi sijassa henkilöiden, yksityissektorin sekä instituutioiden kapasiteetin vahvistamishanke. Hanke toimii tällä hetkellä 76 maaseudun kunnassa viidessä läänissä, jotka ovat Tigray, Amhara, Oromia, Benishangul-Gumuz sekä Southern Nations and Nationalities Peoples' Region (SNNPR).

Yhteisöjen ja julkisten laitosten vesihuolto

Yhteisöille ja julkisille laitoksille rakennettu kestävä vesihuolto, joka kestää ilmaston muutoksen aiheuttamat ongelmat ja on esteetön. Kyläyhteisö vastaa hankkeen toteutuksesta, rahoituksesta ja hankinnoista. (CMP malli)

Kotitalouksien ja koulujen ja terveysasemien hygienian ja sanitaatio

Kouluille ja terveysasemille rakennettu kestävä ja esteetön sanitaatio, sekä hygieniakasvatus. Terveyssektorille annettu tuki kotitalouksien hygienian käyttäytymisen ja sanitaation parantamiseen.

Rakennetun veden ja sanitaation toimivuus ja kestävyys

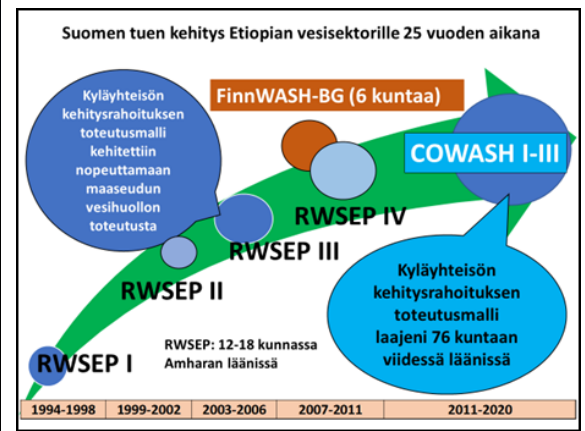
Olemassa olevan vesihuollon ja sanitaation peruskorjaus, sekä yhteisöjen ja julkisten laitosten ylläpitokoulutus. Erityisesti naisten ja vammaisten osallistaminen käyttöön ja huoltoon.

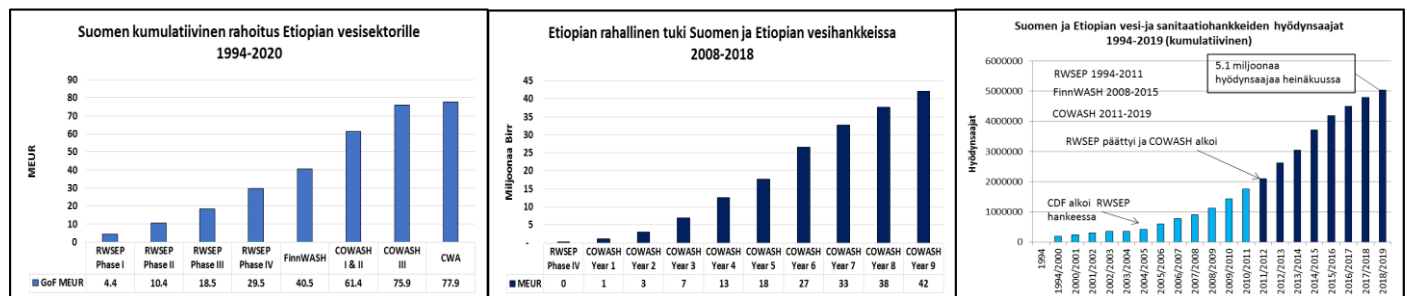
Naisten ja vammaisten henkilöiden voimaannuttaminen ja johtajuus

Naisten ja vammaisten henkilöiden voimaannuttaminen, lisääntyvä johtajuus ja osallistuminen vesihuollon ja sanitaation suunnittelussa, rakentamisessa sekä käytössä. Naisjohtoisten vesi- ja sanitaatioalan pienyritysten perustaminen.

CMP malli on hyväksytty kansallisella tasolla

COWASH:n kolmannen vaiheen tavoite on "parantunut terveys, naisten yhtäläinen oikeus käyttää ja hallita vesi- ja sanitaatiojärjestelmiä ja resursseja, sekä lisääntynyt naisten yrittäjyys hankealueella 2020 mennessä". Yllä oleva kuva havainnollistaa COWASH:n neljä keskeisintä painopistealuetta. Suomi on tukenut Etiopian vesi- ja sanitaatiosektoria jo yli 25 vuotta eri hankkeiden kautta. Taloudellinen panostus ja hankkeiden päätulokset on esitetty alla olevissa kuvissa. COWASHin kolmatta vaihetta toteutetaan vahvalla sitoutumisella toistaen parhaita käytäntöjä, oppeja ja onnistumisia.

CMP malli on nopeuttanut vesihankkeiden toteutusta maaseudulla sekä lisännyt hankkeiden kestävyttä

CMP mallissa kyläyhteisö itse on vastuussa hankkeen toteutuksesta, rahoituksesta sekä hankinnoista alusta loppuun.

COWASH -hankkeen aikana on rakennettu 14,874 vesipistettä, joista hyötyy 3.1 miljoonaa maaseudun asukasta

COWASH hanke on parantanut puhtaan veden saatavuutta, sekä terveyttä ja hyvinvointia kaikissa COWASH:n kunnissa: Puhtaan veden, terveys- ja hygieniakoulutuksen, sekä tietoisuuden ja terveysviranomaisen toimintakyvyn vahvistaminen on vähentänyt veden välityksellä tarttuvia tauteja ja ihmisten terveys on parantunut. Ripuli, lavantauti ja monet muut veden välityksellä tarttuvat taudit eivät enää ole merkittävä ongelma hankealueella. COWASH:n tuella hankealueen kunnat ovat saavuttaneet kansalliset kasvu- ja muutossuunnitelman (GTP II) vesihuollon saatavuustavoitteet. Hanke ei ole tuonut maaseudulle pelkästään juomavettä, vaan myös vettä kotitalouksien hygieniatarpeisiin, vaatteiden pesuun, sekä karjalle.

Vesipisteiden toimivuus on parantunut: Vesipisteiden toimivuus on erittäin korkea COWASHin hankealueella. Se on seurausta korkeasta kyläyhteisöjen omistajuudesta, joka on saavutettu CMP-mallin sekä vahvan ruohojuurituksen käyttö- ja kunnossapitokoulutuksen tuloksena. COWASH on kehittänyt kansallisen Maaseudun vesihuollon käyttö- ja kunnossapidon oppaan, joka on tällä hetkellä ainoa vastaava koko maassa, vesiministeriön hyväksymä ja muiden sidosryhmien käyttämä.

Naisten työtaakka on vähentynyt: COWASH on tuonut puhtaan juomaveden maaseudun koteihin ja varmistanut veden saannin. Tämä on vähentänyt naisten työtaakkaa merkittävästi, sillä päivittäisen veden hakemiseen pitkän matkan päästä kului aikaisemmin yli kolme tuntia keskimäärin. Veden parempi saatavuus antaa naisille mahdollisuuden keskittyä paremmin omaan ja perheensä hyvinvointiin, sekä uuteen taloudellisesti tuottavaan toimintaan.

Kyläyhteisöjen omistajuus on kasvanut: CMP-malli tukee kyläyhteisöjen voimaantumista sekä edistää läpinäkyvyyttä ja omistajuutta. Tämä muodostaa vahvan perustan yhteisön korkealle osallistumiselle, sekä rahallisesti, että työpanoksen ja rakennusmateriaalien muodossa. Kyläyhteisöjen osallistuminen on COWASH hankkeessa korkein kaikista Etiopiassa toteutettavista vesi- ja sanitaatiohankkeista.

Etiopian valtion rahoitus hankkeelle on ennennäkemättömän suuri: Läänit kattavat investoinnit 100 prosenttisesti. Vuodesta 2011 lähtien läänit ovat rahoittaneet hanketta yhteensä 42 miljoonalla eurolla, mikä on 46% koko hankkeen rahoituksesta (91 miljoonaa euroa). Etiopiassa ei ole muuta kahdenvälistä tai kansalaisjärjestöhanke, jossa maan panos olisi suhteessa yhtä suuri.

Esteetön ja inklusiivinen vesi ja sanitaatio: COWASH on edelläkävijä vammaisten henkilöiden osallistamisessa vesi- ja sanitaatiohankkeissa Etiopiassa, sekä esteettömien vesi- ja sanitaatiotekniikoiden toteutuksessa kouluissa ja terveysasemilla. COWASH on kansallisella tasolla edistänyt vahvasti vammaisten henkilöiden tasavertaista oikeutta veteen ja sanitaatioon. COWASH edistää vammaisten osallistamista yhteisön ja instituutioiden vesihuollon ja sanitaatiion suunnittelusta sen toteutukseen, sekä käyttöön että ylläpitoon. COWASH on onnistunut vakuuttamaan kumppaninsa eri tasoilla johdosta asiantuntijoihin tämän osallistamisen tärkeydestä. Asenteiden myönteinen muutos etenee myös kylätasolla, joskin kyseessä on pitkä ja aikaa vaativa prosessi.

COWASH on perustanut 24 naisten johtamaa pienyritystä vesi- ja sanitaatiosektorille.

naisten asemaa perustamalla naisvetoisia pienyrityksiä ja edistämällä naisten johtajuutta kylätason vesi- ja sanitaatiokomiteoissa. COWASH on myös tukenut kuntatason pumppujen varaosakauppojen perustamista, jotta naisten yritykset voivat tarjota ja myydä vesihuoltoon tarvittavia varaosia.

Veden määrä ja laatu ovat selkeästi parantuneet

ympäristöön ja ilmastonmuutokseen liittyvien riskien arviointi- ja hallintatyökalun, ja soveltaa suunnittelemaansa ilmastonmuutoksen kestävästä vesiturvasuunnittelusta maaseudun vesihuollossa. Tämä on selkeästi parantanut veden laatua ja määrää sekä vesihuollon toimivuutta ja edesauttanut yhteisöjen myönteistä suhtautumista ympäristön kestävyteen ja luonnonsuojeluun.

COWASH on rakentanut vesipisteitä ja käymälöitä 967 koululle ja 419 terveysasemalle. Niistä hyötyy lähes 600,000 oppilasta, opettajaa sekä muuta henkilökunnan jäsentä.

tärkeä perinteinen rooli kotitalouksien veden noutamisessa. COWASHin tuki on välillisesti mahdollistanut yhä useamman tytön koulunkäynnin. Poissaolot ja koulun keskeyttäminen ovat vähentyneet hankealueella huomattavasti.

Sanitaatio on parantunut ja ympäristöön ulostamisen on vähentynyt: COWASH on tukenut ja edistänyt terveyssektorin yhteisövetoista sanitaatiostrategiaa. Käytännössä tämä on tehty tukemalla kuntien ja kylien terveyssektorin työntekijöiden koulutusta. Tästä johtuen COWASH:n tukemissa lääneissä ympäristöön ulostaminen on kaikista vähäisintä.

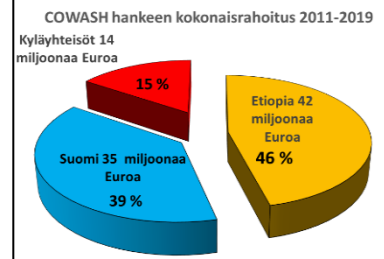
COWASH on osallistunut panoksellaan YK:n vuosituhattavoitteen 7C saavuttamiseen ("puolittaa vailla puhdasta juomavettä olevien ihmisten määrä vuoteen 2015 mennessä"): Etiopian tilastokeskuksen raportin mukaan puhdasta juomavettä käyttävän väestön osuus kasvoi maassa vuodesta 1990 vuoteen 2015 14%:sta 57%:iin. Suomen tukemilla hankkeilla (RWSEP, FinnWASH ja COWASH) oli tärkeä rooli tämän vuosituhattavoitteen saavuttamisessa. Hankkeiden yhteisösuus tavoitteesta on arvioitu olleen noin 9%. Suomen vesihankkeiden hyödynsaajia oli noin 4 miljoonaa yhteensä niistä 45 miljoonasta maaseutuasukasta, jotka pääsivät puhtaan veden piiriin.

COWASH on osallistunut YK:n vuosituhattavoitteiden 4 ja 5 saavuttamiseen ("Lapsikuolleisuuden vähentäminen sekä odottavien äitien terveyden parantaminen"): Varmistamalla puhtaan juomaveden saatavuuden sekä kohentamalla sanitaatiota ja hygieniakäyttäytymistä COWASH on tukenut myös merkittävästi lapsikuolleisuuden vähentämistä ja odottavien äitien terveyden paranemista. Vuonna 2011 lapsikuolleisuus oli koko maassa 78.5 (suhteessa 1000 elävänä syntyneeseen lapseen) kun se vuonna 2016 se oli 60.4. COWASHin kunnissa lapsikuolleisuus oli puolestaan vuonna 2016 huomattavasti alempi, eli 37. (World Data Atlas ja COWASH 2016 alkukartoitus)

Vesipisteiden toimimattomuus COWASH:n hankealueella on laskenut 27%:sta 6.7%:iin.

Vesikomitean puheenjohtaja: "Ennen COWASH:a iilimadot tappoivat karjamme. Koska karja joi likaista vettä, menetimme niitä usein matojen takia. COWASH:n kylään tuoma puhdas vesi on jopa parantanut karjammeikin terveyden."

"Veden keruu koko perheen tarpeisiin on naisten ja tyttöjen kaikista raskain ja vaikein tehtävä."

Yli 16,000 valtion vesi- ja sanitaatiosektorin työntekijää on koulutettu ottamaan huomioon vammaisten henkilöiden tasavertainen oikeus veteen ja sanitaatioon.

COWASH on toiminut edelläkävijänä kehittämässä naisten johtamia vesi- ja sanitaatioalan pienyrityksiä: COWASH parantaa

COWASH on tukenut ja parantanut vesihuollon ilmastokestävyyttä: COWASH on kehittänyt ja onnistuneesti ottanut käyttöön yhteiskuntaan, riskien arviointi- ja hallintatyökalun, ja soveltaa suunnittelemaansa maaseudun vesihuollossa. Tämä on selkeästi parantanut veden laatua ja määrää sekä vesihuollon toimivuutta ja edesauttanut yhteisöjen myönteistä suhtautumista ympäristön kestävyteen ja luonnonsuojeluun.

COWASH on edistänyt tyttöjen koulunkäyntiä ja vähentänyt koulupudokkaiden määrää: Yksi keskeisistä syistä tyttöjen alhaiseen kouluosallistumiseen sekä koulunkäynnin keskeyttämiseen on tyttöjen

Suomen WASH hankkeiden osuus YK:n veden vuosituhattavoitteen saavuttamisesta Etiopiassa on 9%. Hankkeiden tuella 4 miljoonaa ihmistä (45 miljoonasta) saivat pääsyn puhtaaseen veteen.